

**Kúria
végzése**

Az ügy száma: Bfv.I.1731/2015/14.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Csere Katalin, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Vaskuti András, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2016. június 28.

Az ügy tárgya: rablás büntettének kísérlete és más
bűncselekmények

Terhelt: fk. terhelt

Elsőfok: Hódmezővásárhelyi Járásbíróság, 2.Fk.621/2011/12.,
tárgyalás, ítélet, 2013. június 26.

Az indítvány előterjesztője: terhelt

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 2.Fk.621/2011/12. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] Fk. terheltet a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság a 2013. június 26. napján kihirdetett és aznap jogerős 2.Fk.621/2011/12. számú ítéletével bűnösnek mondta ki rablás büntettének kísérletében [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés] társtettesként elkövetett lopás vétségében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat d) pont], garázdaság vétségében [1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés] és magánokirat-hamisítás vétségében [1978. évi IV. törvény 276. §]. Ezért őt halmazati büntetésül egy év hat hónap, végrehajtásában három évi próbaidőre felfüggesztett fiataalkorúak fogházára ítélte és megállapította, hogy a terhelt a felfüggesztett szabadságvesztés

időtartama alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

II.

- [2] A járásbíróóság jogerős határozata ellen a terhelt terjesztett elő, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 416. § (1) bekezdésének a) és c) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt.
- [3] Indokai szerint az eljáró bíróság a terhére megállapított rablás büntetnének kísérlete elbírálásakor nem vette figyelembe az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 10. § (4) bekezdését [helyesen: 17. § (3) bekezdés], mely szerint nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése. Álláspontja szerint a rablási cselekményt nem fejezte be, attól önként állt el, ezért esetében e büntethetőséget kizáró okot alkalmazni kellett volna az eljáró bíróságnak.
- [4] A felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértést abban látta, hogy esetében a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, mert az eljáró tanácsban nem szerepelt pedagógus ülnök és a hivatásos bíró sem volt kijelölve fiataalkorúak ügyeinek intézésére.
- [5] További eljárási szabálysértésként jelölte meg, hogy a Hódmezővásárhelyi Járásbíróóság a magánokirat-hamisítás vétségével kapcsolatban megsértette a Be. 6. § (3)-(5) bekezdését, mert e cselekmény miatt vele szemben szabálysértési eljárás indult a Hódmezővásárhelyi Bíróságon 1.Sze.332/2012. szám alatt.
- [6] Emiatt azt indítványozta, hogy a Kúria rendelje el a megtámadott határozat felülvizsgálatát.
- [7] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. A büntető anyagi jogszabálysértéssel kapcsolatban kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban érvényesülő tényállás-támadási tilalom miatt a jogkérdések is kizárólag a jogerős határozattal megállapított történeti tényállás alapján vizsgálhatók és dönthetők el. Álláspontja szerint a megtámadott határozat I. pontjában megállapított tényállás alapján az önkéntes elállás nem állapítható meg, mert ez a helyzet csak akkor áll fenn, amikor az elkövetőnek - külső körülményektől nem befolyásolva - minden lehetősége megvan a bűncselekmény zavartalan befejezésére és mégis saját elhatározásából hagy fel a magatartás folytatásával. Az irányadó tényállás alapján a terhelt nem a saját elhatározásából hagyott fel a bűncselekmény véghezvitelével, hanem akkor, amikor belátta, hogy a sértett a követelést az ellene irányuló erőszak ellenére sem hajlandó teljesíteni. Ezért álláspontja szerint az eljáró bíróság az ítélet I. tényállási pontban leírt cselekményt a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően minősítette rablás büntetnének kísérletének.
- [8] A terhelt által hivatkozott eljárási szabálysértést sem látta

megállapíthatónak, mert a beszerzett iratok tanúsága szerint a terhelt ügyében az Országos Bírósági Hivatal elnöke által a fiataalkorúak ügyeinek intézésére kijelölt hivatásos bíró járt el, a tanács ülnök tagjai közül pedig az egyik ülnök pedagógus ülnökként lett megválasztva. Ezért nem sérült a Be. 448. § (2) és (3) bekezdése, következésképp a bíróság nem vétett a 373. § (1) bekezdésének II. b) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértést.

- [9] A Be. 6. § (5) bekezdésének megsértése pedig nem tartozik a felülvizsgálat körébe vonható eljárási szabálysértések közé, ezért ezen okból a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt. Érdemben pedig megjegyezte, hogy a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság nem azonos tényállású cselekményeket bírált el a terhelt által hivatkozott szabálysértési eljárásban, illetőleg büntetőeljárásban.
- [10] A Legfőbb Ügyészség utalt arra is, hogy a jogerős ítélet I-III. tényállási pontjában leírt cselekményeket a terhelt még fiataalkorúként, a IV. tényállási pontban leírt magánokirat-hamisítás vétségét azonban már felnőttként valósította meg. Az ítélkezési gyakorlat szerint, ha az elkövető ellen fiataalkorban és felnőttként megvalósított bűncselekmények miatt folyik büntetőeljárás, a felnőtt korúakra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni. Ez az eljárási szabálysértés a felülvizsgálati eljárás keretében nem támadható.
- [11] Kifejtette továbbá, hogy a bíróság az ítéletének indokolásában az alkalmazott jogszabályok között az 1978. évi IV. törvény 110. § (1) bekezdés és 119. § felhívása szerepel, amelyből következik, hogy az eljáró bíróság a büntetés kiszabásánál a korábbi Btk. fiataalkorúakra vonatkozó VII. Fejezetének rendelkezéseire volt figyelemmel és nem a felnőtt korú elkövetőkre irányadó szabályokra. Ezért a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével, mint fiataalkorúval szemben szabta ki a bíróság a terhelte a halmazati büntetést. A felnőtt korúakra irányadó anyagi jogi szabályok figyelmen kívül hagyásának kifogásolása egyértelműen a terhelt terhére szólna, ám ilyen irányú felülvizsgálat érvényesítésére a törvényben biztosított hat hónapos határidő letelte miatt már nincs lehetőség.
- [12] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatát hatályában tartsa fenn (Fk.BF.1767/2015/2.).
- [13] A Legfőbb Ügyészség átiratára a terhelt írásbeli észrevételt tett, amely tartalma szerint perújítási indítványnak tekinthető, mert az alapügyében ki nem hallgatott tanúk vallomásának beszerzését indítványozva a rablási cselekmény elkövetését tagadta. A felülvizsgálati eljárásban azonban a tartalma szerint perújítási indítványnak tekinthető beadvánnyal a Kúria - hatáskörének hiányában - nem foglalkozott. Megjegyzi azonban a Kúria, hogy a terhelt lényegében azonos tartalmú korábbi perújítási indítványát a Szegedi Törvényszék a 4.Bpi.157/2015/2. számú, illetve a Szegedi Ítéltábla a Bpkf.I.589/2015/2. számú végzésével elutasította.

III.

- [14] A felülvizsgálati indítvány elbírálására, mivel azt nem a terhelt terhére nyújtották be, a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulést tartott, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és az abban meghatározott okok alapján bírálta felül. A Be. 423. § (5) bekezdése alapján vizsgálta továbbá a 416. § (1) bekezdésének c) pontjában felsorolt, de a felülvizsgálati indítványban nem hivatkozott eljárási szabálysértéseket is, ilyeneket azonban nem észlelt.
- [15] A felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.
- [16] A Be. 6. § (5) bekezdése szerint azzal szemben, akinek a felelősségét a bíróság szabálysértési eljárásban hozott határozatával állapította meg, azonos tényállás mellett büntetőeljárás a szabálysértésekről szóló törvényben meghatározott perújítási eljárás lefolytatása előtt nem indítható. Ennek az eljárási szabálynak a megsértése azonban nem szerepel a Be. 416. § (1) bekezdés c) vagy d) pontjában felsorolt, és a felülvizsgálati eljárásban érvényesíthető eljárási szabálysértések között, ezért a felülvizsgálati indítványnak az a része, amely a megtámadott ítélet IV. tényállási pontjával kapcsolatos kifogásokat érinti, a törvényben kizárt. Egyébként pedig helytállón mutatott rá a Legfőbb Ügyészség, hogy a felülvizsgálati indítványnak ez a része nyilvánvaló eljárásjogi tévedésen alapszik, mert a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság a szabálysértési eljárásban hozott 1.Sze.552/2012/10/III. számú határozatában tulajdon elleni szabálysértést bírált el, míg a felülvizsgálati indítvánnyal támadott 2.Fk.621/2011/12. számú ítéletének IV. tényállási pontja valótlan tartalmú vételi jegy felhasználásával megvalósított magánokirat-hamisítás vétségét bírálta el. A terhelt által elkövetett közbizalom elleni bűncselekményt korábban a szabálysértési ügyben eljáró bíróság nem bírálta el, így a terhelt hivatkozása a Be. 6. § (5) bekezdésének megsértésére nem csak a törvényben kizárt, de minden alapot nélkülöz.
- [17] Ami a büntetőügyben eljáró Hódmezővásárhelyi Járásbíróság eljáró tanácsának összetételével kapcsolatos terhelti kifogást illeti, az alaptalan.
- [18] Tény, hogy a járásbíróság üggyöntő határozatának fejléce nem tartalmazza, miszerint a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság mint a fiataalkorúak bírósága járt el, és a határozat végén a tanács tagjai között sincs feltüntetve, hogy melyik ülnök járt el pedagógus ülnökként, erre azonban az alábbiak miatt nem is volt szükség. Mint arra a Legfőbb Ügyészség helytállón rámutatott, ha az elkövető az eljárás alapjául szolgáló bűncselekményeket részben mint fiataalkorú, részben mint felnőttkorú valószínűsítette meg, a büntetőeljárást az általános - nem pedig a fiataalkorúakra vonatkozó

- rendelkezések szerint kell lefolytatni (BH 2000.289.).

- [19] A terhelt napján született, 18. életévét így napján töltötte be, és bár a rablás büntettének kísérletét 2010. május 8. napján, a társtettesként elkövetett lopás vétségét 2010. augusztus 15. napján, a garázdaság vétségét pedig 2010. május 4. napján követte el, az egyesítés folytán egy eljárásban elbírált magánokirat-hamisítás vétségét 2012. március 30. napján, már felnőttként valósította meg, így e bűncselekmény elkövetésekor már nem volt fiatalkorú, és az eljáró bíróság nem valósította meg a 373. § (1) bekezdés II. a) pontjában meghatározott eljárási szabálysértést.
- [20] A Kúria eljáró tanácsa elnökének megkeresésére a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság elnöke a 2016. január 11. napján kelt 2016.El.I.I.4.1/2. számú átiratában azt közölte, hogy a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben eljáró bírót az Országos Bírósági Hivatal elnöke a 90/2012. (V. 23.) OBHE számú határozatával 2012. június 1. napjától jelölte ki fiatalkorúak büntetőügyében ítélező bírónak. A Hódmezővásárhelyi Megyei Jogú Város közgyűlésének 2011. április 7. napján megtartott rendes, zárt üléséről készült jegyzőkönyv kivonata szerint a közgyűlés a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény 124. § (1) bekezdése alapján az ügyben eljáró egyik ülnököt a Hódmezővásárhelyi Városi Bíróság pedagógus ülnökévé választotta meg.
- [21] Alaptalan a terheltnek a büntető anyagi jogszabálysértésre történő hivatkozása is.
- [22] Az ítélet I. tényállási pontjának lényege szerint fk. terhelt 2010. május 8. napján 00.30 óra körüli időben a ... úton egy fiatalokból álló, hangoskodó társaság tagjaként követte a sértettet, aki kiskorú társ pénz átadására vonatkozó felszólítására - a bántalmazástól való félelmében - megállt, elővette a nála lévő 800 forintot, melyből 100 forintot szándékozott átadni. Amikor ezt közölte kiskorú társsal, ő felhagyott azzal, hogy a többi pénzt is kérje a sértettől, ezzel szemben a társaságban lévő fk. terhelt az ... út felől a sértett háta mögé ment, kulcsoló fogással megfogta a sértett nyakát, azt szorítani kezdte és e közben az egyik bérház mögötti terület felé kb. 5-6 méteren át húzta. Amikor a bérház hátsó bejáratát ajtajához érték, továbbra is a nyakát fogva többször felszólította a sértettet, hogy „adjál pénzt, add ide a pénzed”. A sértett az erőszakos követelés ellenére nem adott át pénzt a terheltnek, majd miközben a terhelt a sértettet a bérház irányába húzta, kiskorú társa követte őket, majd amikor melléjük ért, rászólt a terheltre, hogy „engedd el, ő haver”. Erre a felszólításra fk. terhelt a sértett nyakát elengedte, aki a helyszínről gyorsan eltávozott és néhány utcával arrébb a gépkocsival arra járőröző rendőröknek elmondta a történetet.
- [23] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyben a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a tényállás nem támadható. A felülvizsgálati

eljárásban kizárólag a megállapított tényállás alapján van helye a bíróság által megállapított cselekmény minősítése, valamint a kiszabott büntetés törvényessége vizsgálatának. Ugyanígy, kizárólag a megállapított tényállás alapján lehet következtetést vonni valamely büntethetőséget kizáró ok meglétére.

- [24] Az 1978. évi IV. törvény 17. § (3) bekezdése értelmében nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése, továbbá az sem, aki az eredmény bekövetkezését önként elhárítja. E törvényhely (4) bekezdése szerint azonban ha a kísérlet már önmagában is megvalósítja más bűncselekmény törvényi tényállását, az elkövető e bűncselekmény miatt büntethető.
- [25] A kialakult és töretlen bírói gyakorlat szerint az elállás akkor tekinthető önkéntesnek, ha a megkezdett bűncselekmény befejezésétől történő visszalépés döntően az elkövető belső elhatározásából fakad. Önkéntes elállásra az az elkövető hivatkozhat, akinek minden lehetősége megvan a cselekmény befejezésére, ám saját elhatározásából mégis felhagy az elkövetési magatartás folytatásával (BH 2003.492.).
- [26] Az irányadó tényállásból megállapítható, hogy a terhelt a sértettel szemben erőszakkal lépett fel, amelyet a sértettnél lévő pénz átadása érdekében fejtett ki. A tényállás nem tartalmaz olyan körülményt, amelyből a terhelt önkéntes elállása következne. Ugyanis a terhelt az adott helyzetben nem a saját elhatározásából hagyott fel a bűncselekmény befejezésével, hanem akkor, amikor belátta, hogy a sértett a követelést az erőszak alkalmazásának ellenére sem hajlandó teljesíteni, és a cselekménye befejezésére a baráti társaság tagja is felszólította. Ilyen tények mellett az önkéntes elállás nyilvánvalóan nem állapítható meg.
- [27] Ezért a terhelt I. tényállási pontban leírt cselekményét a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság törvényesen minősítette rablás büntette kísérleteként.
- [28] Helytálló a Legfőbb Ügyészség azon észrevétele, miszerint a 18. életévét már betöltött, és a magánokirat-hamisítás vétségét már felnőttként elkövető terhelttel szemben a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével szabta ki a szabadságvesztést, és törvénysértően alkalmazott vele szemben, mint fiatalkorúval szemben pártfogó felügyeletet. Ez a törvénysértés azonban nem eredményezett törvénysértő büntetéskiszabást, mivel az 1978. évi IV. törvény 87. § (2) bekezdés c) pontja szerint az enyhítő rendelkezés felhívásával az egy év hat hónapi tartamú szabadságvesztés törvényesnek tekinthető.
- [29] A felnőttkorúakra vonatkozó rendelkezés alapján az elkövetéskor hatályos törvény 89. § (1) és (2) bekezdése alapján törvényesen került sor a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére, továbbá a 82. § (1) bekezdés b) pontja alapján a pártfogó felügyelet elrendelésére is. Így törvénysértő csupán az, hogy az eljáró bíróság a már felnőttkorú terhelttel szemben a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fiatalkorúak fogházában

határozta meg. Az ítélet 2013. június 26. napján jogerőre emelkedett, így a törvényben a terhelt terhére benyújtható felülvizsgálati indítvány előterjesztésének határideje 2013. december 26. napján lejárt.

- [30] Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványt kisebb részében a törvényben kizártnak, egyebekben pedig alaptalannak találta és a megtámadott határozatot a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [31] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. június 28.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

AIné írnok